תלמוד ירושלמי · מפרשים · תוספות הרי״ד על תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

# תוספות הרי"ד על תלמוד ירושלמי מעשר שני

רבי יעקב דוד ב"ר זאב [הרידב"ז] וילובסקי

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

# תוספות הרי"ד על תלמוד ירושלמי מעשר שני

רבי יעקב דוד ב"ר זאב [הרידב"ז] וילובסקי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספות-הריד-על-תלמוד-ירושלמי-מעשר-שני/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161422 של הספרייה.

# תוכן העניינים

**פרק א** ..... 4
הלכה א ..... 4
הלכה ב ..... 11
**פרק ג** ..... 14
הלכה ב ..... 14
הלכה ה ..... 17
הלכה ו ..... 17
**פרק ד** ..... 18
הלכה ד ..... 18
**פרק ה** ..... 21
הלכה ד ..... 21

# פרק א

## הלכה א

**מ"ט דריב"ל ובשרם יהי' לך כחזה התנופה ומ"ט דריב"פ יהי' לך אפי' לאחר שחיטה כו'**. וצריך ביאור להבין האיך ילפינן מחזה ושוק דילמא חזה ושוק נמי ממונו הוא לאחר שחיטה דיליף מבכור ואלא ע"כ דקאי ע"פ תירוץ הראשון תמן בשם גרמי' ברם הכא בשם ריב"ל ונמצא לריב"ל לא יליף ר"י כל הקדשים מבכור משא"כ לתירוץ השני דכאן וכאן בשם גרמי' במקדש בחיים ובראוי ליפול לו לאחר שחיטה ונמצא דלאחר שחיטה בין בבכור בין בחזה ושוק ממון גבוה הוא לא אתי שפיר האי דיליף ריב"ל בבכור לאחר שחיטה מחו"ש מנ"ל בחו"ש גופי' שמא ילפינן מבכור ובכור ממון הדיוט הוא אף לאחר שחיטה אלא ע"כ דקאי לתירוץ קמא דלא ילפינן מבכור ומתניתין אתיא כד"ה דאף ר"י ס"ל דאינה מקודשת וכ"כ הק"ע ז"ל במס' קידושין פ"ב אבל קשה לי במה דמסיק מ"ט דריב"פ יהי' לך אפילו לאחר שחיטה וקשה למה לריב"פ למולף מיהי' לך ולמאי בעינן האי ריבוי הא לדידי' לא מצינו למילף אלאחר שחיטה בבכור דהוא ממון גבוה מובשרם יהי' לך כחזה התנופה דדילמא חו"ש גופי' ממונו הוא לאחר שחיטה וצ"ב להבין עומק הפשט:

ונראה לפענ"ד בע"ה לבאר ולפרש הענין הזה ונרחיב את הענין הזה בשיטת הבבלי ויומתק כדבש הסוגיא הזאת ונקדים מה דגרסינן במס' ב"ק דף י"ב ע"ב דגרסינן שם אר"י הא מני ר"י הגלילי הוא דאמר קדשים קלים ממון בעלים הוא וכו' והא דתנן המקדש בחלקו בין בק"ק בין בקדשים קלים אינה מקודשת לימא דלא כריה"ג אפילו תימא ריה"ג ע"כ לא קאמר ר"י הגלילי ממון בעלים הן אלא מחיים אבל לאחר שחיטה אפילו ריה"ג מודה דכי קזכו משולחן גבוה קזכו ומחיים מי אמר והתנן בכור מוכרין אותו תמים חי ואר"נ ארב"א לא שנו אלא בכור בזמן הזה וכו' ואותבי' רבא לר"נ וכו' ומשני רבינא בבכור בחו"ל ואליבא דר"ש וכו' ואי איתא לישני הא ריה"ג הא רבנן אמר לך מתנות כהונה קאמרת שאני מתנות כהונה דכהנים כי קזכו משולחן גבוה קזכו ע"כ וכתבו בתוס' ז"ל דבבעלים לעולם ממון בעלים הוא אפילו לאחר שחיטה חלק שלהם משלמים לעולם שלהן הוא וממונם הוא וכהנים לעולם משולחן גבוה קזכו והא דאמרינן בפ"ב דמס' ביצה דף י"ט גבי נדרים ונדבות כי קזכו משולחן גבוה קזכו והתם בבעלים מיירי משום דעיקר השחיטה הוא לגבוה ע"כ מסקי בתוס' ז"ל דהמסקנא במס' קידושין דף נ"ב ע"ב הוא מחולק עם המסקנא דסוגיא דידן דהתם מסקינן גבי המקדש בחלקו כי אמר ריה"ג ממונו הוא מחיים אבל לאחר שחיטה אפילו ריה"ג מודה דכי קזכו משולחן גבוה קזכו והכא

מסקינן דמתנות כהונה אפילו מחיים משולחן גבוה קזכו והתם במקדש בחלקו הוא חלק כהנים וסוגיות מחולקות המה אבל הרשב"א והריטב"א ז"ל כתבו דגם המסקנא דקידושין הוא נמי כסוגיא דידן וס"ל דבבעלים לאחר שחיטה ממון גבוה הוא ובכהנים אפילו מחיים ומתניתין דקתני המקדש בחלקו דמשמע לאחר שחיטה קאי אבעלים דוקא וכ"ת גבי בעלים מאי בחלקו שייך בהו דהא ממונו הוא הא ליתא כיון דבשחיטה זכו בו ממון גבוה הוא אלא שחלקו להם והם כמזומנים לשולחן שפיר שייך חלקו לומר שהוא נחלק להם הילכך לריה"ג המקדש בחלקו דהיינו לאתר שחיטה אינה מקודשת בין בכהן בין בבעלים אבל מחיים בכהן אינה מקודשת ובבעלים מקודשת ע"כ לשון הריטב"א ז"ל במס' קידושין דף נ"ב ע"ב. ולכאורה צ"ב מנ"ל למימר דמחיים הוי ממון בעלים ולאחר שתיטה הוי ממון גבוה במה הוי לאחר שחיטה ממון גבוה יותר מבחיים. ועוד צ"ב במה חלקו הראשונים ז"ל שיטת רש"י והרשב"א והריטב"א ז"ל דבבעלים נמי לאחר שחיטה ממון גבוה הוא ושיטת התוס' ז"ל דבבעלים אפילו לאתר שחיטה ממון בעלים הוא. ונראה לפענ"ד עפ"מ דמרגלא בפומי הטעם של דעת רבותינו בעלי התוס' ז"ל במס' כריתות דף י"ב דלאחר זריקה לא מהני שאלה בהקדש והטו"א ז"ל חולק עליהם ז"ל. ונראה לפעי"ד דע"כ כדבריהם ז"ל מוכרח הוא עפ"מ דגרסינן במס' ב"ק דף צ"ח אמר רבה הזורק מטבע של חבירו לים הגדול פטור וכו' והנ"מ דאדי' אדוי' וכו' ובתוס' ז"ל האריכו הרבה במה דלא חשיב הגבהה באדי' אדוי' כדמשמע במס' גיטין דף נ"ט גבי עני המנקף בראש הזית והקשו מפ' שילוח הקן ומסקי בתוס' ז"ל דאדי' אדוי' בדרך ירידה הוא דלא חשיב הגבהה אבל בדרך עלי' חשיב הגבהה עיי"ש ומוכח מפורש דהגבהה אפילו ע"מ להורידו וכל עיקר הגבהה הוא להורידו והוא חשיב הגבהה דבאדי' אדוי' בדרך עלי' חשיב הגבהה שפיר ואפילו להגהת אשר"י ז"ל דמסתפק בזה באדי' אדוי' דרך עלי' אם חשיב הגבהה דווקא באדי' אדוי' בכוחו ולא בגופו וס"ל דאיפשר הוגבה מחמת כוחו לא מהני רק הגבהה בגופו מהני אבל הגבהה בגופו מהני בהוגבה דרך עלי' ע"מ להשליכו למטה מטה אבל עכ"פ כיון שהגביה אותו דרך עלי' לצורך השלכה מטה חשיב הגבהה מעולה. וגרסינן במס' ב"ב דף פ"ו ע"ב ברשות מוכר לא קנה עד שיגביהנו או עד שיוציאנו מרשותו מאי לאו בכליו של לוקח לא בכליו דמוכר ע"כ וכתבו בתוס' ז"ל דמהכא מוכח דמשיכה מהני בכליו של מוכר וא"כ מוכח מזה דגם הגבהה מהני בכליו דמוכר דהא תנינן עד שיגביהנו או שיוציאנו מרשותו. וגרסינן במס' יומא י"ח ובקידושין כ"ג ובנדרים דף ל"ה לענין הני כהני שלוחי דידן או שלוחי דרחמנא וכתב הר"ן ז"ל דניפשוט מהא דר"ה בר"י דכהני שלוחי דרחמנא נינהו ולא שלוחי דידן והתוס' ז"ל כתבו

ביומא ובקידושין דהאי בעיא הוא אם המה שלוחי דרחמנא לגמרי או דהוו אפילו שלוחי דידן והרמב"ם ז"ל פסק בפ' מ"ה דהוו שלוחי דרחמנא עיי"ש. ובתוס' ז"ל במס' ב"מ דף ע"א כתבו באם אחד זוכה לחבירו במציאה והפקר הוי שלוחו של הזוכה אבל בזוכה מראובן לשמעון כמו דהוא שלוחא של שמעון לזכות עבורו כן הוא נמי שלוחא דראובן הנותן שיזכה עבור שמעון עיי"ש. ואיתא במס' פסחים דף פ"ה ובכמה דוכתי' והא אמר ר"א מודה ר"י לענין כפרה שאינו מכפר שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר דם שהנשמה יוצאה בו מכפר ושאין הנשמה תלוי' בו אינו מכפר ופי' מהר"ם ז"ל שהנשמה תלוי' בו הוא דם הקילוח ואיתא במס' כריתות דף כ"ב איזהו דם שהנשמה תלוי' בו זו היא דם הקילוח ונמצא דדם שהנפש יוצאה בו הוא דם שהנשמה תלוי' בו וגרסינן במס' זבחים דף י"א במתניתין לפי שאיפשר שלא בהילוך שוחט בצד המזבח וזורק ולפ"ז כשהכהן נוטל את המזרק בידו לזרוק את הדם על גבי המזבח והוא דם הנפש הרי הוא זוכה את הדם בהגבהה דלא גרע מזורק מטבע של חבירו באדי' אדוי' דרך עלי' דקנה ואפילו כשהוא בכלי שרת במזרק של הקדש וחצר של הקדש אינו קונה להקדש וכליו של אדם הוא מחמת שהוא רשותו כחצירו ונמצא דהוא מפסיק בין הדם והרי הוא ברשות של הקדש ואינו קונה מ"מ לא גרע מהגבהה בכלי של מוכר דקני ואפילו שהגביה הוא על מנת לזרוק אותו ויזוב למטה והשיריים ישפכו על היסוד מ"מ קנה דלא גרע מזורק מטבע של חבירו באדי' אדוי' דרך עלי' דקני וכהני שלוחי דרחמנא ואפילו אי הוי נמי שילוחא דידן נמי קני להקדש דבכ"מ דזוכה מנותן למקבל הוי שילוחא דהנותן ג"כ ואפ"ה זוכה להמקבל וה"נ דכוותי' וע"כ לפי מה דקי"ל דהקדש בתר דאתי ליד הגזבר לא מהני שאלה וכתב הש"ך ז"ל סי' רנ"ה בשם תשו' ר"ב אשכנזי זצ"ל דזהו טעמא דאימתי מהני שאלה דווקא בנתקדש באמירה בעלמא אבל כשמטא ליד הגזבר במשיכה לא גרע מהדיוט דלא מהני שאלה כשזכה חבירו בקנין וא"כ לפ"ז לאתר שחיטה מצי שאל דשחיטה לא הוי קנין כדאיתא בתוס' ז"ל במס' ב"ק דף ע"א ע"ב ואפילו נשחט בעזרה דחצר הקדש לא קני וכן הולכה איפשר שלא בהילוך אבל זריקה כשמגביה הכלי שרת עם דם הנפש לזרוק דהא יושב פסול בזריקה כדאיתא במס' זבחים דף י"ד ומס' יומא דף מ"ח משום דלעמוד לשרת כתיב ובמס' שבת דף ה' ע"א כי קמשני ר"א כששילשל ידו למטה מג' וקבלה קפריך והא עומד קתני עיי"ש וא"כ כשמגבי' המזרק מהרצפה לזרוק ע"ג המזבח ולשפוך השירים הרי קנה הכהן בעד הקדש וא"כ כיון שאי אפשר לשאול על הדם ממילא לא מצי למשאל על כל הקרבן כיון דנתקדש דם הנפש דבר שהנשמה תלוי' והנפש יוצאה בו א"כ קדוש כל הקרבן לפי מה דקי"ל כר"ש במס' תמורה דף י"א ואפילו ר"י מודה במקדש

דבר שהנשמה תלוי' בו שכולו קדוש וכיון דלא מהני שאלה על דם הנפש ממילא כולו קדוש ע"כ מילתא דפשיטא היא דלבתר זריקה כהלכה לא מצי למשאל על דם הנפש וממילא כל הקרבן הוא קדוש ע"כ שפיר פשיטא להו לרבותינו בעלי התוס' ז"ל דלאחר זריקה כהלכתו לא מהני שאלה. ולפ"ז ניחא דהא מצינו דמע"ש אליבא דר"י ממון בעלים הוא הגם דמע"ש הוא קודש מ"מ אינו קדוש רק דהבעלים יאכלוהו בקדושה אבל לענין ממון הוא ממון בעלים וה"נ בכל קודש והקדש דנקרא הקדש לענין שאוכל בקדושה אבל הממון הוי של הבעלים וזה דווקא בדבר שלא נעשה בו עבודה להקדש אבל בחלק הכהנים של חו"ש דנעבדה בו עבודה דהוא תנופה ועלה על השולחן נמצא דכיון דהכהן זוכה לאחר שעלה על השולחן אז זוכה משולחן גבוה ואז הוי ממון גבוה ע"כ קרא בכ"מ גבי מע"ש לר"מ ממון גבוה ולא קאמר משולחן גבוה דממון גבוה ושולחן גבוה שני ענינים הן הילכך ס"ל להתוס' ז"ל דבבעלים אפילו לאחר שחיטה ממון בעלים הוא דהא בחלק הבעלים לא נעבדה עבודה דהא חלק הבעלים א"צ תנופה ולא עלה על השולחן גבוה ולא שייך למימר משולחן גבוה זכו הילכך אפילו לאחר שחיטה ממון בעלים הוא והא דאיתא במס' ביצה דף י"ט דכי קזכו משולחן גבוה קזכו והא התם איירי בבעלים ובבעלים לא שייך משולחן גבוה פי' מהרש"ל ז"ל דה"פ דהבעלים נוטלים פרס משולחן גבוה כלומר דמשלם הגבוה להבעלים הפרס בעד השולחן שהזמינו לגבוה ע"כ עיקר הוא בשביל שולחן גבוה והגבוה משלם פרס לבעלים בעד שהזמין שולחן לגבוה נמצא דעיקר השחיטה דנונ"ד הוא לערוך שולחן לגבוה רק דהגבוה נותן לו פרס בעד זה וכן מסיק הריטב"א ז"ל דלשיטתו המסקנא דמס' קידושין הוא על חלק הבעלים והא התם מסיק משולחן גבוה קזכו ע"כ מפרש דהעיקר דזוכה ממון גבוה ומשל גבוה הם זוכים כמו שנתבאר לקמן בע"ה והא דקאמר משולחן גבוה פ' כמזומנים לשולחן בכף הדמיון דהגבוה מזמין שולחן לכהנים ובעלים זוכים מן הגבוה לאחר שחיטה וזריקה והוי כמו מזומנים בו לשולחן רק בדמיון אבל לא דזוכים משולחן גבוה ממש ע"כ לדעת התוס' ז"ל דבכהן לעולם ממון גבוה הוא אפילו מחיים דהא עיקר זכיותם מחיים הוא בעד החלק שיש להם בחזה ושוק ואימתי בא להם החו"ש הוא משולחן גבוה ע"כ גם בחיים הם זוכים משולחן גבוה דכל עיקר זכיותם הוא משולחן גבוה אבל בעלים אפילו לאחר שחיטה ממונו הוא דמעולם לא זכו בעלים משולחן גבוה דתלקם אינו צריך תנופה ולא הי' מעולם על השולחן של גבוה. אבל שיטת הרשב"א והריטב"א ז"ל דבבעלים לאח"ש ממון גבוה הוא הן אמת דלאו משולחן גבוה קזכו הבעלים ולא קרינן בהו משולחן גבוה קזכו אך ממון גבוה הוא לאחר שתיטה ומחיים ממון בעלים הוא וטעמא דשיטה הנ"ל

הוא כמי שכתב הריטב"א ז"ל דלפיכך במתנות כהונה אפילו מחיים ממון גבוה הוא משא"כ בבעלים דמחיים הוי ממון בעלים דגבי חלק כהנים ע"י הקדש באו לידיהם וזכו בהם הילכך כי קזכו בחלקה אפילו בחיים ממון גבוה הוא ומשולחן גבוה קזכו אבל בבעלים מחיים הוי ממונם קודם שהקדישום וכיון דכן כי זכו לאחר הקדש מחיים משלהם זכו וממונם הוא עד לאחר שחיטה דהשתא ודאי אפילו בעלים משל גבוה הם זוכים עכ"ל ז"ל. ונתבאר ע"פ דברינו לעיל דלאחר זריקה הוי קנין להקדש כמו להדיוט ורש"י ז"ל כתב במס' ב"ק דף ע"ו ע"א דהא דאמרינן לאחר שתיטה ממון גבוה הוא כלומר לאחר שחיטה וזריקה וע"פ דברינו לעיל דזריקה הוי קנין להקדש כמו להדיוט ע"כ ניחא דמחיים הוי ממון בעלים ולא נכנס להקדש רק הקדושה דצריך לאכל בקדושה אבל לענין ממון הוי ממון בעלים כמו מע"ש לר"י דבדבר ששייך האכילה להבעלים לא נכנס להקדש רק הקדושה ולא הממון אבל לאחר זריקה שעשה הקדש קנין לא גרע הקדש מהדיוט דנכנס להקדש גם הממון ואיתא בירושלמי פ"ב דמס' קידושין מודה ראב"י במקח שאין דרכן לקנות חציים דקנה הכל בקנין זה א"כ בשנעשה קנין בדם הנפש שהנשמה תלוי' בו קנה הקנין כל הקרבן ולבתר הקנין לא גרע הקדש מהדיוט דנעשה הממון של גבוה א"כ בעלים זוכים מן ההקדש והוי ממון גבוה והגם דלא הוי שולחן גבוה אבל הוי ממין גבוה ודייק הריטב"א ז"ל בלשונו דלגבי כהן כתב משולחן גבוה קזכו וגבי בעלים מסיק דלאחר שחיטה משל גבוה הם זוכים ולא משולחן גבוה כלומר דאפילו שאינן זוכים משולחן גבוה מ"מ משל גבוה הם זוכים והנ"מ לאחר שחיטה וזריקה אבל מחיים אין זוכין משל גבוה דהממון לא נכנס כלל לרשות הקדש בדבר שיש להבעלים זכות אכילה משא"כ בכהנים דזוכים אפילו מחיים מכח הקדש דע"י קדושה בא לידו כשיטת הריטב"א ז"ל דלפיכך ס"ל דאף המסקנא במס' קידושין דמת"כ אפילו מחיים ממון גבוה הוא אבל שיטת התוס' ז"ל דהמסקנא בקידושין דמת"כ נמי מחיים ממונם הוא הגם דכהנים ע"כ מן הקדש בא לידן עכ"ז לא איכפת לן ע"ז דאפילו כשזוכה מן ההקדש מ"מ ממון בעלים הוא רק עיקר הקפדה על שולחן גבוה ע"כ ס"ל דבבעלים ממון הדיוט הוא אפילו לאחר זריקה דזכותו בא מן כהקדש כיון דלאו משולחן גבוה קזכו דעיקר הקפדה הוא על שולחן גבוה ועפ"ז יומתק הירושלמי הזה דהנה בקק"ל דאכתי גזה"כ דממון בעלים הוא וסתם כתב רחמנא מעל בד' לרבות קק"ל שהן ממונו ולא כתיב שם חילוק בין מחיים בין לאחר שחיטה עכ"ז ס"ל דע"כ לא קאי רק אמחיים דבדבר העולה על השולחן של גבוה בוודאי ממון גבוה הוא וא"כ לפ"ז אם הבכור הי' עולה על שולחן גבוה הוי אמרינן נמי דהא דכתב רחמנא גבי בכור לא תפדה אבל נמכר דממון

בעלים הוא ע"כ הוא רק מחיים דלאחר שעלה ע"ש גבוה בודאי ממון גבוה הוא אבל מכיון דבכור אינו עולה על שולחן גבוה דלא צריך הבשר תנופה גבי בכור ע"כ אין חילוק בין מחיים בין לאחר שחיטה וע"כ קאמרינן מ"ט דריב"פ בשם ריב"ל משום שנאמר ובשרם יהי' לך כחזה התנופה וא"כ בכור מדמה רחמנא לדבר הצריך תנופה והוי כל בשר הבכור לאחר שחיטה וזריקה כמו חזה התנופה ממש וכמו שחזה התנופה לאחר שחיטה משולחן גבוה קזכו כן נמי בכור וע"כ הוי בכור כמו דבר הצריך תנופה וע"כ הוי הגזה"כ דממון בעלים הוא רק מחיים אבל לאחר שתיטה הוי כמו דזוכה משולחן גבוה ע"כ לפ"ז קאי הסוגיא הזאת אפילו לתירוץ השני דילפינן חזה ושוק מן בכור דמחיים ממון בעלים הוא ומתניתין ר"מ הוא ואתיא שפיר הכל בע"ה. וע"פ הנ"ל צ"ב להבין שיטת רש"י ז"ל במס' ב"ק על נכון דכתב שם ממון בעלים הוא מחיים הואיל ואחריותו עליו וצ"ב גדול להבין כונת רש"י ז"ל דכיון דמטעם אחריות הוא א"כ הוא שיטת ר"ש דס"ל דבר הגורם לממון כממון דמי א"כ לפ"ז ריה"ג הוא כר"ש א"כ ל"ל הקרא דמעלה מעל לרבות קק"ל שהן ממונו הא בכ"מ גבי אחריות ממונו הוא משום דהגל"מ כממון דמי ובפירוש גרסינן במס' ב"ק דף ע"ו ע"א הא מני ר"ש הוא דאמר קדשים שחייב באחריותן כו' מדסיפא ר"ש רישא לאו ר"ש אלא הכא בקק"ל אליבא דריה"ג דאמר ממון בעלים הוא הרי מפורש דב' ענינים הן. ועוד מצאתי ברש"ש ז"ל דמקשה א"כ חלק הכהן דקס"ד נמי דמחיים ממונו הוא והא גבי' לא שייך דהגל"מ ונשאר בקושיא ולכאורה הי' מקום למימר דלפיכך כתב רש"י ז"ל מחיים ממונו הוא משום אחריות דאל"כ מאי נ"מ איכא בין מחיים לאחר שחיטה אבל כפי מה שביארנו לעיל בע"ה א"כ לפ"ז הוי נ"מ גדולה בין מחים לאחר שחיטה דמחיים לא זכו מן ההקדש כמו מע"ש לר"י דממון בעלים הוא משא"כ לאחר שתיטה דקנה ההקדש בקנין ולא גרע מהדיוט ע"כ נראה לפענ"ד דלפיכך מפרש רש"י ז"ל מחיים ממונו משום אחריות ובאומר הר"ז דע"כ הוא כן דאי בלא אחריות לא הוי ממון. בעלים אפילו מחיים דגרסינן במס' קידושין דף נ"ח ע"ב לימא כתנאי הגונב טבלו של חבירו משלם לו דמי טבלו דברי רבי ר"י בר"י אומר אינו משלם אלא דמי חולין שבו מאי לאו בהא קמפלגי דמ"ס טובת הנאה ממון ומ"ס אינו ממון לא דכו"ע טובת הנאה אינו ממון והכא בטבלים שנפלו לו מבית אבי אמו כהן ובמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין קמיפלגי מ"ס כמי שהורמו דמיין ומ"ס כמי שלא הורמו דמיין דרבי סבר כמי שהורמו דמיין וזכה הכהן וע"כ יורש התרומה ור"י בר"י ס"ל כמי שלא הורמו דמיין וא"כ מוכח מזו הסוגיא דאי טובת הנאה אינו ממון אפילו כשהתרומה לא הופרש עריין והיא עודנה בטבלו מ"מ אינו ממון הגם דמתנות שלא הורמו כמי

שלא הורמו דמיין דאי ס"ד דלמ"ד דמתנות שלא הורמו כמי שלא הורמו דמי הוי לע"ע ממון בעלים א"כ למה לנו לאוקמי' בישראל שנפלה לו מבית אבי אמו כהן וקמיפלגי במתנות שלא הורמו אי כהורמו דמיין הא בפשיטות מצי לאוקמי' פלוגתייהו דכו"ע טובת הנאה אינו ממון והכא קמיפלגי במתנות שלא הורמו דרבי ס"ל דכמו שלא הורמו דמיין ע"כ לע"ע הטבל ממונו ור"י בר"י סבר כמו שהורמו דמיין אלא ע"כ דלמ"ד טובת הנאה אינו ממון אפילו בעודנה בטבלו וכמו שלא הורמו דמיין לא חשיב ממונו משום דכיון דע"כ מחויב להפריש תרומה ויהי' ממון כהן א"כ חלק התרומה שיש בהטבל משעה הראשונה אינו ממונו וכן איתא מפורש במס' נדרים דף פ"ה עיי"ש וא"כ קשה האיך הוי מחיים ממון בעלים הא מכיון שמוכרח הוא למסור בשחיטה וזריקה ומוכרח להעלותו לשולחן גבוה א"כ מהשתא לאו ממונו הוא כיון דמוכרה להעלותו לגבוה כמו תרומה קודם הפרשה אינו חשיב ממונו מהשתא אפילו כמי שלא הורמו דמיין וכ"ת דהכא ע"כ ממונו הוא מגזה"כ ומעלה מעל ז"א דא"כ אפילו לאחר שחיטה נמי ממונו הוא ואי דלאחר שחיטה אין סברא שיהא ממונו וע"כ דמחיים מיירי הקרא ז"א דהא מחיים נמי אין סברא שיהא ממונו כיון דלאחר שחיטה לאו ממונו הוא ואי דהוא גזה"כ לנגד הסברא א"כ אימא אפילו לאחר שחיטה נמי ממונו הוא הגם דהוי לנגד הסברא כיון דלאח"ש לאו ממונו הוא א"כ אין סברא שיהא ממונו מחיים אלא מגזה"כ וא"כ מנ"ל לחלק בין מחיים בין לאחר שחיטה וע"כ פירש רש"י ז"ל דמטעם אחריות הוא דאומר הר"ז ולאו משום דבר הגורם לממון הוא ז"א אלא אפילו בעלמא דבר הגורם לממון לאו כממון דמי מ"מ הכא הוי ממונו כיון דבעצם הוי ממונו רק משום דמחויב ליתן לגבוה נפיק מרשותו אבל מכיון שאם לא יתן לגבוה יהיה מחויב להביא אחר ע"כ הוי ממונו כלומר דמחמת אחריות לא נפיק מרשותו כמו לדוגמא בהדיוט מראובן שחייב מנה לשמעון והגיע זמן הפרעון בשעה האחרונה ואין לו לראובן כי אם מנה אחת והוא המנה שמחויב ליתן לשמעון האם נאמר שלא הוי ממון ראובן כיון שמחויב ליתן לשמעון ז"א דהא בנתינתו לשמעון יפטור מן החוב ואי לא יתן לשמעון המנה יהי' מחויב לשמעון חוב אבל אי היה באופן. זה אם יש לו מנה זה מחויב ליתן לשמעון ואם אין לו מנה זה פטור משמעון א"כ לא הפסיד כלל לראובן דהא בלא"ה יתן לשמעון א"כ בשלמא גבי טבל לאו ממונו הוי חלק התרומה שבו כיון דמחויב ליתן לכהן וא"כ הוי חלק התרומה ממון כהן מהשתא דהא אם לא יהיה לו טבל פטור מליתן לכהן תרומה וא"כ בגנב טבלו נמצא דהוא ממון כהן דהא אינו ממונו דבעלים דחלק התרומה מחויב ליתן לכהן ולא חשיב ממונו מהשתא ואין לומר דהוי ממונו דיפטור חובו שמחויב לכהן ז"א דאם אין לו

טבל ממילא אין לו חיוב ליתן לכהן ובכל חלק הטבל נמצא חלק התרומה ונמצא בשאי לו טבל פטור מחלק התרומה שבו משא"כ גבי קדשים קלים דמחויב להביא לגבוה האיך שייך לומר דבשהזיק קדשים קלים פטור דהא דומה כאילו גנב טבל דפטור מחלק התרומה שבו ז"א דהתם כשאין לו טבל פטור מליתן לכהן חלק התרומה שבו משא"כ הכא לא שייך למימר דאינוחשיב ממונו מהשתא כיון שמחויב ליתן להקדש ויהא ממון הקדש ז"א דהא מחויב ליתן להקדש ואי לא יתן להקדש ישאר עליו חוב להקדש ודומה כמו שראובן מחויב ליתן לשמעון פריעת חובו בודאי חשיב ממון של ראובן לע"ע ולא של שמעון הגם דמחויב ליתן לשמעון דהא בזה יופטר מחובו ולפיכך הגם דבעלמא דבר הגורם לממון לאו כממון דמי הכא חשיב ממונו דהא בעצם השתא ממונו הוא רק משום דמוכרח להיות ממון גבוה צ"ל דגם השתא לאו ממונו הוא ויפקע ממונו ע"ז קאמרינן כיון דחייב באחריות אם לא יתן לגבוה עושה האחריות פעולה שלא יפקע ממונו ולא דמשום אחריות נעשה ממונו ז"א אלא דמשום אחריות לא פקע ממונו משא"כ בעלמא דבעצם לאו ממונו הוא אלא משום דהגל"מ אתה עושה אותו ממונו ע"ז ס"ל לרבנן דר"ש דבר הגורם לממון לאו כממון דמי משא"כ הכא דבעצם ממונו הוא רק משום דצריך למסור לגבוה צריך להיות אינו ממונו ע"ז מהני האחריות שלא יפקע ממונו ודו"ק:

## הלכה ב

**רבי יוסי בשם ר"י בהמת מע"ש בירושלים כר"מ פטורה מן הבכורה.** והקשו הכ"מ והמהרא"פ ז"ל על הרמב"ם ז"ל שפסק בפ"ה מה' בכורות ה"ט דבהמת מע"ש בירושלים חייבת בבכורה והא אנן קי"ל כר"מ דממון גבוה הוא ומה שתירץ הפ"מ ז"ל דלפי המסקנא הוי חולין דבראשונה היו לוקחין לבשר תאוה והבריחו מע"ג המזבח והתקינו שלא יהו לוקחין כי אם שלמים נמצא דלבתר התקנה אין עליו קדושת מע"ש כלל והוי חולין זה אינו מובן לי כלל חדא דא"כ דינא אחריתא הוא ואינו שייך לענין בכורה בהל' בכורות אלא בהל' מע"ש הי"ל להרמב"ם ז"ל לאשמעינן דהלוקח בהמה לבשר תאוה ממעות מע"ש אינו קדוש בקדושת מע"ש והוי חולין ומותר לאכלו חוץ למחיצה ועוד הא בהל' מע"ש פ"ז הי"ח פסק הרמב"ם ז"ל דלא הוי שלמים אבל מעשר משמע דהוי וראיתי בגליון הש"ס שכתב בשם מהרי"ט אלגזי ז"ל שמאריך הרבה בירושלמי כאן ואין ספר מהרי"ט אלגזי ז"ל ת"י כעת. ונראה לפענ"ד לפרש בע"ה הירושלמי הזה ויתורץ שיטת הרמב"ם ז"ל באר היטב ונבין מתחילה הנ"מ בין שיטת הבבלי לשיטת הירושלמי דגרסינן בבבלי במס' מנחות דף פ"ב א"ר אמי המתפיס מעות מע"ש שלמים לא קני שלמים מ"ט דלא אלימא קדושת השלמים למיחל אקדושת מע"ש אליבא דר"מ פי'

בשלמא בלוקח בכסף מע"ש שלמים שפיר קני שלמים דהא מעולם לא הי' על הבהמה שם של מע"ש ע"כ נתפס בשלמים אבל המעות של מע"ש שכבר נתפסו בקדושת מע"ש לא אלימא קדושת השלמים למיחל אקדושת מע"ש מיתיבי הלוקח חיה לזבחי שלמים ובהמה לבשר תאוה לאי צא העור לחולין לאו למימרא דקני שלמים פי' דהחי' נתפסת לדמי שלמים ואפילו העור נמי נתפס לדמי שלמים אלמא דדמי מעשר נתפס לשלמים הא איתמר עלה אמר רב לא קני שלמים ומאי לא יצא העור לחולין ה"ק אינו בתורת יצא העור לחולין ופי' הר"ש ז"ל דאין חלה קדושת שלמים אחי' דאי חלה הוי נפיק עור לחולין ממילא כשאר עורות שלמים ומפרש מ"ט לא נפיק העור מקדושת מעשר אמר רבה נעשה כלוקח שור לחרישה דאין דרך מקח בכך לקנות חי' לשלמים. ומפרש הר"ש ז"ל שם טעם למה בבשר תאוה לא יצא העור לחולין עמש"ש. ואילו בירושלמי קאמר ר"א דלא קני מעשר הרי חלוק בין בבלי לירושלמי דבבבלי גרסינן אמר רב לא קני שלמים ולפירוש הר"ש והרמב"ם ז"ל קנה מעשר ובירושלמי קאמר ר"א דלא קני מעשר וכאשר נבין זה החילוק נתבאר שיטת הרמב"ם ז"ל בטוב טעם דהנה לכאורה מוכח כשיטת הרמב"ם ז"ל דע"כ בהמת של מע"ש חייבת בבכורה אפילו לר"מ דהא דחשיב ר"א במס' פסחים דף ל"ח ובמס' סוכה דף ל"ה עיסה של מע"ש ומצה של מע"ש ואתרוג של מע"ש נ"מ בין ר"מ ור"י דלר"מ פטור מחלה ולא יצא ידי מצה ואתרוג בחג ולר"י חייבת בחלה ויוצא ידי מצה ואתרוג בחג ולמה לא קחשיב גם בכורה כמו בירושלמי הכא דלר"מ פטורה מן הבכורה ולר"י חייבת משמע דלענין בכורה לכ"ע חייבת והוא הגם דקי"ל להלכה דמתפיס מע"ש לשלמים לא קני שלמים דקדושת שלמים אינה חלה על קדושת מע"ש כדפסק הרמב"ם ז"ל בפ"ז מהל' מע"ש הי"ט מ"מ קדושת בכורה חלה על מע"ש כמו דגרסינן במס' שבועות דף כ"ד כי אמרינן איסור כולל באיסור הבא מאליו באיסור הבא ע"י עצמו לא אמרינן ושם בע"כ כי קתני איסור הבא מאליו איסור הבא ע"י עצמו לא קתני ופריך והרי הקדש ומשני בבכור עיי"ש הרי מפורש דאפילו לע"ד דאין איסור חל על איסור אף בכולל מ"מ באיסור הבא מאליו חל וה"נ הגם דלא נתפס קדושת שלמים אקדושת מעשר דאינו חל קדושת שלמים על קדושת מעשר ה"מ בבא ע"י עצמו אינו חל אבל בבא מאליו חל ע"כ קדושת בכור חלה על קדושת מע"ש וליכא למיפטרי משום לכם כמו בחלה ומצה ואתרוג דהא בבכור לא כתיב לכם ואלא רק משום דלא חל קדושת בכורה על קדושת מע"ש כמו בשלמים דלא חל אליבא דר"מ ובאמת לא דמי לשלמים דבא ע"י עצמו דלא חל משא"כ בבכור דבא מאליו דשפיר חל כמו דמבואר במס' שבועות דף כ"ד הנ"ל בפירוש החילוק הזה אבל שיטת הירושלמי אינו

כן אלא אפי' בקדושה הבא מאליו אינו חל על קדושת מעשר ע"פ הירושלמי גופיה דידן דעסקינן ביה דהא גרסינן אר"א לא קנה מעשר א"ר יוסי בקדמיתא הוינן מרין הלוקח בהמה לבשר תאוה ע"כ נתפס השם לשלמים ולא הוינן אמרין כלום מן הדא דאר"א לא קנה מעשר ע"כ וה"פ דשיטת ר' יוסי בירושלמי הוא כמו שמבואר לקמן דלא התירה התורה ליקח בכסף מע"ש אלא שלמים בלבד וא"כ הוי פירושא דמתניתין דלוקח בהמה לבשר תאוה לא יצא העור לחולין משום דהוי הכל שלמים ממילא דע"כ נתפס השם לשלמים דנעשה מאליו בע"כ שלמים ממעשר אבל לא הוינן אמרין כלום מן הדא דר"א דלא קנה מעשר דס"ל דכשלוקח לבשר תאוה הוי דומה כמי שלוקח מים ומלח דהוא אינו ניקח בכסף מעשר מדין התורה ואיתא במשנה דלקמן דלא קנה מעשר והוי חולין וה"נ דכותיה בלוקח לבשר תאוה הוי דבר שאינו נלקח בכסף מעשר והוי חולין ולא קנה מעשר ולכאורה קשה למה לא קנה מעשר הרי שפיר קנה המעשר ואי דבשר תאוה הוי דבר שאינו נלקח בכסף מעשר דלא התירה התורה ליקח בכסף מעשר אלא שלמים בלבד ז"א דאם יקנה המעשר ויתפיס עליו שם מעשר יהי' אח"כ ע"י בא מאליו נתפס מאליו בע"כ שם שלמים ולמה הדר ביה ר' יוסי משום ההיא דר"א ול"ל דלעולם שפיר חל בא מאליו אקדושת מעשר וכ"ת א"כ למה לאחל הכא שלמים אמעשר ז"א דאימתי הי' שייך נתפס מאליו רק דוקא באם הי' חל שם מעשר הי' נתפס אח"כ שלמים מאליו אבל הכא לא נתפס כלל שם מעשר מעיקרא דהוי כלוקח מים ומלח דבר שאינו נקנה בכסף מעשר ולא אמרינן דע"י שמשתנה מאליו לשלמים יהא נתפס מעיקרא שם מעשר משום דמשתנה מאליו לשלמים זה לא אמרינן ע"כ לא קנה מעשר ז"א דא"כ נפשוט מההיא דר"א מה דאיבעיא בירושלמי במס' יבמות פ"ד ובפ"ק דמס' תרומות גבי קטן שהפריש פסח דאינו בר הפרשה אם נשתנה לשלמים דבר הפרשה הוא כדקי"ל דפסח נשתנ מאלי ולשם שלמים ולא בעי עקירה ונשאר איבעיא דלא איפשיטא ולמה לא נפשוט מההיא דר"א דלא קנה אע"פ שהוא משתנה מאליו לשלמים ור' יוסי הדר ביה מחמת דר"א ולמה נשאר איבעיא דלא איפשיטא א"ו די"ל דנתפס למעשר ע"י שישתנה לשלמים רק הכא לא ישתנה לשלמים ממעשר דלא אלים קדושת שלמים למיחל אמעשר ולא הוי שלמים רק כשלקחו לשם שלמים הרי מפורש בהדיא דלשיטת הירושלמי הוי אפילו מאליו לא נתפס שלמים אשם מעשר ע"כ שפיר קאמר ר' יוחנן דלרבי מאיר פטורה מן הבכורה דלא חל שם קדושת בכור אפילו מאליו על קדושת מעשר דבזה דמאליו לא חל לא פליג ר"י על ר' יוסי ור"א משא"כ לשיטת הש"ס דילן דקי"ל דקדושה הבא מאליו חל. והרמב"ם ז"ל פסק כבש"ס דילן דלא קנה שלמים [דאם היה קנה שלמים היה העור חולין כמו כל

השלמים דהעור לבעלים כדפי' הר"ש ז"ל רק דלא קנה שלמים] אבל מעשר קנה וקנסו חכמים דגם דמי העור לא יצא לחולין ויאכלנו בקדושת מע"ש עי' ברמב"ם ז"ל בפ"ז ממע"ש הי"ח וכ"כ בס' משנה ראשונה בדעת הרמב"ם ז"ל ופסק כבש"ס דילן וכר' יוסי בשם ר"י בירושלמי דידן דס"ל ג"כ דלבשר תאוה חל מע"ש ופסק כבש"ס דילן דקדושה הבא מאליו חל ע"כ אפילו לר"מ חייבת בבכורה:

## פרק ג

### הלכה ב

רבי שמואל בר חייא בר יהודה בשם ר"ח שלמים שלקחן בכסף מעשר הוממו ופודין מוסיף חומש ר"ש בחב"י בשם ר"ח שלמים שלקחן בדמי פסח וכו' מוסיף חומש א"ר יודן חדא צורכה וחדא לא צורכה אר"מ פסח צורכה שלמים לא צורכה שלא תאמר הואיל ופסח משתנה לשם שלמים כהקדש אחד הוא ואינו מוסיף חומש אר"ה טעמיה דר"ש דו אמר אין הפסח עושה תמורה ושונה הימר בו עודהו פסח מימר בו עודהו שלמים א"ל ר"מ ולא דמויי הוה רבי מדמה לה ע"כ. פי' המפרשים ז"ל קשה להבין מאד ונראה לפענ"ד דה"פ טעמא דר"ש דו אמר אין הפסח עושה תמורה וכו' הר"ת מר"ש הוא ר' שמעון דאית ליה מפורש במס' תמורה דף ט' ע"א דאין ממירין וחוזרין וממירין ויתבאר עפ"י מה דגרסינן במס' תמורה דף כ' ע"א המפריש נקיבה לעולתו ולפסחו ולאשמו עושה תמורה ר"ש אומר לעולתו עושה תמורה לפסחו ולאשמו אין עושה תמורה שאין לך עושה תמורה אלא הרועה להסתאב וכו' אמר רבי אין אני רואה דברי ר"ש בפסח הואיל ומותר הפסח קרב שלמים ולימא אין אני רואה דברי ר"ש באשם הואיל ומותר אשם קרב עולה רבי ס"ל כרבנן דאמרי מותרות לנדבת ציבור אזלי ואין תמורה בציבור ע"כ. ובירושלמי פ"ד דמס' שקלים גרסינן א"ר אין אני רואה דברי ר"ש באשם שמותר אשם בא עולה א"ר אבין אם הקדיש פסח קרב שלמים גופיה קרב שלמים הקדיש אשם בא עולה אין גופו קרב עולה ע"כ. והנה לפענ"ד נראה דנ"מ גדולה בין בבלי לירושלמי בזה דלשיטת הירושלמי לטעמי' דרבי דלא ס"ל כר"ש בפסח הואיל ומצינו דמותר הפסח קרב שלמים א"כ לפיכך להקדש אחד דמי ע"כ מדמצינו דפסח עצמו נשתנה לשם שלמים ע"כ פסח ושלמים כהקדש אחד דמי אפילו במקום דלא קריבה עצמה שלמים כיון דכהקדש אחד דמי ע"כ נתפס שם דפסחח אנקיבה משום שלמים דדמי כאילו נתפס לשלמים ופסח ושלמים כשם אחד דמי וכהקדש אחד דמי ע"כ נתפס על הנקיבה קדושה דפסח משום קדושת שלמים משא"כ אשם ועולה דלא מצינו בשום מקום דנשתנה מאשם

לעולה אלא הדמים של אשם בא עולה ע"כ לא חשיבי אשם ועולה להקדש אחד ולא כשיטת הש"ס דילן דלאו משום דכהקדש אחד דמי אלא הואיל ושייך שלמים בפסח ע"כ נתנה לה קדושת הגוף משום ששייך שלמים בפסח כדפירש"י ז"ל עיי"ש וע"כ אי הוי שייך תמורה בציבור אפילו אשם צריך להיות קדוש קדושת הגוף הגם דאשם ועולה בודאי ב' קדושות הן [כדאיתא במס' תמורה דף ט' ע"ב מפורש] אבל לשיטת הירושלמי אינו כן אלא טעמי' דרבי בפסח משום דפסח ושלמים כהקדש אחד דמי ע"כ נתפס השם לפסח דדמי כאילו נתפס שם שלמים דכחדא קדושה הוא משא"כ באשם ועולה דלא הוי כקדושה אחת ודבר זה ברור כשמש וההיא ילפא מן הדא והדא ילפא מההיא ודא ודא אחת הוא דכן מפורש בירושלמי בסוגיא דידן אר"מ שלא תאמר הואיל ופסח נשתנה לשם שלמים כהקדש אחד הוא אלמא בפירוש דהחילוק בין שלמים מכסף מעשר בין שלמים מפסח דבשלמים מכסף מעשר מוסיף חומש דלאו כהקדש אחד דמי אלא קדושה אחריתא הוא משא"כ שלמים הבאין מדמי פסח כהקדש אחד דמי והוא דשלמים הבאין מכסף מעשר דמי כמו אשם דבא עולה שאין גופו קרב עולה כן נמי שלמים מכסף מעשר דאין גופו של מעשר קרב שלמים אלא דמדין התורה אינו צריך להביא שלמים אפילו מדמי מעשר וכן נמי בהמת מע"ש אינו צריך להקריבה שלמים מדין תורה כדאמר ר"י בפ"ק עיי"ש וכן פסק הרמב"ם ז"ל וע"כ מוסיף חומש דלא חשיב כהקדש אחד אלא ב' קדושות משא"כ פסח שהוא בעצמו משתנה לשלמים כהקדש אחד הוא ואינו מוסיף חומש משא"כ מע"ש דאינו משתנה לשלמים לעולה ע"כ ב' קדושות הן. ועפ"ז יתבאר סוגיא דידן כעין חומר דהנה בסוגיא דתמורה דף ט' ע"ב גרסינן שם ב' לשונות באיבעיא דר' אבין שם עיי"ש ובלישנא אחרינא כתב רש"י ז"ל דהוא גירסת הירושלמי עיי"ש ולפי לישנא אחרינא בב' קדושות וב' גופין חוזרין וממירין ומוסיף חומש ע"ש בפירש"י ז"ל ובלח"מ ז"ל בפ"ז מה' ערכין עיי"ש ועפ"ז יתבאר סוגיא דידן כעין חומר דרשב"ח בר יהודה בשם ר"ח שלמים שלקחן בכסף מעשר הוממו ופדיין מוסיף חומש הגם דבקדושה אחת אפילו בב' גופין אינו מוסיף חומש כדאיתא בש"ס דילן אבל בשתי קדושות מוסיף חומש בב' גופין ללישנא בתרא דהוא גירסת הירושלמי ע"כ בשלמים מכסף מעשר פשיטא דמוסיף חומש וכן בשלמים מפסח כן שיטת רשב"ח ב"י בשם ר"ח ע"ז אמר ר' יודן חדא צורכה וחדא לא צורכה פי' פסח צריך לאשמעינן משום דבפסח יש מקום לומר דכהקדש אחד דמי אבל שלמים לא צריך לאשמעינן דפשיטא דכב' קדושות הן ע"ז אמר לו ר"ה טעמיה דר"ש דס"ל דאינו עושה תמורה ולא נתפס שם פסח משום שלמים דו אמר אין הפסח עושה תמורה ושונה הימר בו עודהו פסח מימר בו עודהו שלמים דב'

קדושות וב' גופין עושה תמורה כלישנא בתרא בירושלמי הנ"ל פי' כמו דאיתא בבבלי במס' תמורה דף כ' ע"א הנ"ל ואין נדבת ציבור עושה תמורה פי' התוס' ז"ל כיון דכל עיקר דרצה לומר דיעשה תמורה משום דמותר אשם בא עולה ועולה גופיה אין עושה תמורה ודוקא בפסח ושלמים מדשלמים עושה תמורה וכן ה"נ ס"ל לר"ש איפכא דמהיכא תיתי נימא דיעשה תמורה בשם פסח אנקיבה משום דמותר הפסח בא שלמים וכמו דשלמים עושה תמורה כן נמי פסח עושה תמורה ז"א דבב' קדושות לא אמרינן הכי אלא דוקא בקדושה אחת כמו במקדיש עולתו דנקיבה כשירה בעוף וא"כ הוי קדושת עולה גופיה עושה תמורה בנקיבת עוף אבל בקדושה אחרת כמו פסח ושלמים לא אמרינן דיעשה תמורה בפסח משום דבא שלמים ושלמים עושה תמורה ומכיון דשלמים עושה תמורה ע"כ פסח נמי יעשה תמורה ז"א גבי ב' קדושות דהא אין פסח עושה תמורה ושונה אליבא דר"ש ואעפ"כ הימר בו עודהו פסח מימר בו עודהו שלמים משום דב' קדושות וב' גופין פשיטא ללישנא בתרא דהוא בירשלמי דעושה תמורה אלמא הגם דעושה תמורה כשבא שלמים מ"מ אינו עושה תמורה כשהוא פסח משום דהוא קדושה אחרת וכשבא שלמים נעשה קדושה אחרת ולא אמרינן הואיל כשבא שלמים עושה תמורה ה"נ יעשה תמורה כשהוא תמורת פסח ז"א דשניא הוא כשנעשה שלמים דהתם קדושה אחרת הוא משא"כ כשהוא פסח וא"כ ה"נ לא אמרינן דעושה תמורה בנקיבה כשהיא פסח מחמת דעושה תמורה כשהוא בא שלמים ז"א דשניא התם דהוי קדושה אחרת שהיא חל אנקיבה משא"כ הקדושה הראשונה דלא חל אנקיבה זהו טעמא דר"ש דס"ל גבי נקיבה לפסח דאינו עושה תמורה משום שלמים א"כ חזינן דפסח ושלמים ב' קדושות הן ולא אמרינן הואיל ופסח משתנה לשם שלמים כהקדש אחד דמי ז"א. ואפשר דס"ל לר"ה כשיטת הש"ס דילן דטעמא דרבי משום דכיון דשם שלמים שייכי בפסח ואפילו ב' קדושות הן מ"מ עושה תמורה כמו באשם ועולה אם היה נדבת ציבור עושה תמורה אף דב' קדושות הן וא"כ מרבי אין ראיה דפסח ושלמים כהקדש אחד דמי אבל מטעמא דר"ש מוכח בפירוש דלפיכך לא ס"ל הואיל ועושה תמורה כשבא שלמים עשה תמורה כשהיא פסח נקיבה משום דיליף לה מטעמא דאין פסח עושה תמורה ושונה וכו' ומוכח בפירוש דלא אמרינן דפסח ושלמים כהקדש אחד דמי אבל ר"מ ס"ל כשיטת הירושלמי דטעמא דרבי משום דהקדיש פסח בא שלמים גופו קרב שלמים והוא כדפרשנו דהואיל ופסח משתנה לשם שלמים כהקדש אחד דמי ע"ז השיב לו ר"מ ולא דמויי ר"ל אי לא הוי דמי להקדש אחד הוה רבי מדמה לה בתמי' אלא ע"כ דכהקדש אחד דמי והראי' דרבי מדמי לה וס"ל הואיל שפסח משתנה לשם שלמים כהקדש אחד דמי ודו"ק:

## הלכה ה

**בשעה שנטמא בחוץ אין מחיצה תופסתו**. בזה ניחא הא דגרסינן לעיל בפ"ב הל"א אריב"ח אין לוקיו אלא על מעשר שני טהור שנכנס לירושלים ויצא וצריך ביאור למה נקט טהור ולפ"ז ניחא דאי טמא לא תפסתו כלל מחיצה וחשיב כאילו לא נכנס כלל וליכא מלקות אפילו בלא פדי':

**א"ר מנא מחיצה תופסת כו'**. עי' דברינו בפנים ועפ"ז יש לתרץ שפיר קושית התוס' ז"ל במס' קידושין דף נ"ו ע"א ד"ה אבל גבי נתכוין להוציא מעות מע"ש לחולין יחזרו דמים למקומן מקשין שם לפירש"י ז"ל וז"ל ועוד קשה דמשמע מתוך פירושו דהבהמה נתפסת בקדושה והמעות נתחללו וכי משום קנס נאמר יחזרו דמים למקומן והמוכר יאכל הבהמה חוץ לירושלים ול"ל שיחזור ויחלל לוקח קדושת הבהמה על מעותיו דהא אליבא דר' יהודה קיימין דסבר לקוח בכסף מעשר אינו נפדה עכ"ל ז"ל ולפ"ז מתורץ שפיר דהא יש לדקדק למה נקטו התוס' ז"ל דהא אליבא דר' יהודה קיימין דס"ל דלקוח בכסף מעשר אינו נפדה דלמה נקטו לר"י הא טהור בריחוק מקום לכו"ע אינו נפדה לקוח בכסף מעשר כמבואר בדברינו א"ו דכיון דלחכמים דר"י הא דאינו נפדה טהור בריחוק מקום הוא רק מדרבנן שפיר קאמרי רבנן יחזרו דמים למקומן וכל קושייתן הוא הא אליבא דר"י קיימין ולר"י לקוח בכסף מעשר אינו נפדה מדאורייתא וכיון דהכי הוא יש לתרץ קושייתם דהא גרסינן במס' מכות דף י"ט ע"ב דאין לוקין על חוץ לחומה אלא על מע"ש טהור שראה פני החומה והק' בתוס' ז"ל כיון דהלאו דלא תוכל לאכול בשעריך הוא רק במעשר שראה פני החומה א"כ למה לא יאכל מעשר שני חוץ לחומה הא כיון דליכא שום ל"ת במע"ש דלא ראה פני חומה ומתרצין שם דלעולם ליכא שום ל"ת על אכילתו אבל איסור עשה יש בו וצרת הכסף דמבטל באכילתו מ"ע דפדיון עיי"ש וא"כ לפ"ז בלקוח בכסף מע"ש דאין בו מ"ע דוצרת הכסף לר"י דס"ל כסף ראשון ולא כסף שני א"כ אין בו שום איסור על אכילתו וע"כ דאיסור אכילתו הוא מדרבנן ונמצא לפ"ז נ"מ בין ר"י לרבנן בלקוח בכסף מעשר דלרבנן איסור אכילתו הוא מדאורייתא משום דמדאורייתא מבטל באכילתו מ"ע ואסור פדיונו הוא מדרבנן ולר"י הוי איפכא איסור פדיונו הוא מדאורייתא ואבל איסור אכילתו הוא מדרבנן וכיון דהוא מדרבנן ממילא שפיר קאמרי רבנן יחזרו דמים למקומן כדברינו לעיל ודוק:

## הלכה ו

**ריב"ל אמר על הראשונה ור' בא אמר על האחרונה**. עיי' בדברינו בפנים ולפ"ז שפיר מובן פסקי הרמב"ם ז"ל ופירושו בפי' המשניות דמפרש דב"ש וב"ה פליגי בזה הדין דפ"ק

דב"ה סברי במקום שדרכן למכור סתומות והמוכר פתח יצא הקנקן לחולין וב"ש סברי דלא מהני הפתיחה רק כשיערם לגת ומפרש בירושלמי הכי דהגמ' ס"ל דקאי הפלוגתא דב"ש וב"ה אהא דבסמוך ופליגי על כל הג' בבות דלעיל ע"ז הקשה ר"ח דקשה על ב"ש למה לא מהני פתיחה על מוקף ולמה לא הוי כחמשה שקים בגורן ע"ז קאמרי ריב"ל ור' בא דע"כ לא שייך דב"ש וב"ה להא דלעיל וריב"ל ס"ל דע"כ בראשונה הושווה דלא שייך פלוגתא על בבא קמייתא דהא ע"כ משגפן וקרא שם נקנה הקנקן למעשר ולא מהני פתיחה אח"כ לכו"ע. וכן ר' בא קאמר דע"כ על האחרונה הושווה דלא שייך פלוגתא על הבבא אחרונה דע"כ לכו"ע מהני פתיחה ולא שייך בזה שום פלוגתא. ובזה ניחא הא דהרמב"ם ז"ל פסק בפ"ח מה' מע"ש בהא דבבא קמייתא משגפן קנה מעשר ולא מסיק האיך הדין בשפתחו אח"כ וכן בבבא בתרייתא פסק בפ"ג מה' תרומות ולא מסיק שם האיך הדין כשחזר ופתחו ואילו בבבא מציעתא פסק בפט"ו מה' תרומות כשחזר ופתחו עולות באחד ומאה ולמה לא נקט הדין כשחזר ופתחו בכל הנך בבות. וע"כ דבאלו בבות לא צריך כלל לאשמעינן דהא בזה ליכא כלל פלוגתא וליכא פלוגתא רק בבבא מציעתא ע"כ צריך לפסוק הדין בזה ופסק כב"ה והרמב"ם ז"ל פסק כשניהם כריב"ל וכר' בא. א"נ דר' בא ס"ל דאף על אחרונה הושווה ובפירושו להמשניות מפרש דע"כ לריב"ל ולר' בא לא שייך ההיא משנה להא משנה דלעיל דהא ליכא פלוגתא לא בבבא קמייתא ולא בבבא בתרייתא ואי על אמציעתא פליגי לסמוך האי בבא לבסוף לפלוגתא דב"ש וב"ה וע"כ דמילתא אחריתא הוא. ובחיבורו פסק הלכה גם לפי פירושו במשניות ודוק:
סליק פירקא בס"ד

## פרק ד

### הלכה ד

**משך הימנו מעשר בסלע וכו' מתניתין דלא כרשב"ג דתנינן רשב"ג אומר משיכתו של מע"ש הוא פדיונו ע"כ.** הסוגיא הזאת חמורה ועי' בראב"ד ז"ל בפי' ובשנו"א ז"ל דמפרשין אליבא דרשב"ג דלדידי' המשיכה הוא הפדיון וצ"ב גדול להבין זאת דהלא בתורה מפורש דבכסף הוא הפדיון של מע"ש ונראה לפענ"ד לפרש ע"פ התוספתא דפ"ד דמביא הפ"מ ז"ל וגרסינן שם פדה הימנו מעשר בסלע ולא הספיק למשכו עד שעמד בשתים מה שפדה פדה ומדה"ד ביניהן פי' דאם ירצה המוכר לחזור חוזר בו ויקים הדין ביניהם אם ירצה לקבל מי שפרע יחזור המקח פדה הימנו מעשר בשתים ולא הספיק למשכו עד שעמד בסלע מה שפדה פדה ומדה"ד ביניהם שמע"ש פדיונו היא משיכתו

רשב"ג ור"י בנו שריב"ב אומרים אף הקדש פדיונו היא משיכתו וכן בתוספתא במס' ערכין גרסינן משכו ולא הספיק וכו' פדאו במנה ולא הספיק למשכו עד שעמד במאתים מה שפדה פדוי פדאו במאתים ולא הספיק למשכו עד שעמד במנה מה שפדה פדוי שההקדש פדייתו היא משיכתו רשב"ג ור"י ב"ב אומרים אף מע"ש פדייתו היא משיכתו פי' דס"ל כמו גבי הקדש דכתיב ונתן הכסף וקם לו הוי הקנין והחילול חדא מילתא דבדבר שנתחלל באותו דבר נקנה כמו כן נמי גבי מע"ש באותו דבר שנקנה הוא מתחלל ובמה שנתחלל הוא נקנה דבעינן וקם לו גבי מע"ש כמו גבי הקדש וע"כ אם פדאו במנה ולא הספיק למשכו עד שעמד בשתים אין מדה"ד ביניהן ואינו יכול לחזור בו ונמצא לפ"ז דהת"ק מחלק בין מע"ש להקדש דבמע"ש לא בעינן וקם לו כמו גבי הקדש אלא דב' ענינים הן הקנין והחילול דהקנין הוא במשיכה והחילול הוא בכסף ורשב"ג ס"ל דהקדש ומע"ש שוין וכמו גבי הקדש בעינן וקם לו הקנין והחילול חדא כמו כן המע"ש הקנין והחילול חדא ואי לאו דקם לו בקנין אינו מתחלל ומדמתחלל ע"כ דנקנה בזה וע"כ מתניתין דידן דמחלק ג"כ בין קנין וחילול במע"ש וס"ל דנקנה במשיכה דלענין קנין הוא ממון הדיוט ולענין חילול הוא כהקדש ע"כ דלא כרשב"ג דאי רשב"ג הוא א"כ ע"כ דלא נקנה המע"ש כממון הדיוט דאי ס"ד דנקנה במשיכה הא הוא ס"ל דבדבר דנקנה הוא מתחלל ואי אפשר שיהא הקנין שלא יתחלל ע"י ואי דנקנה במשיכה א"כ צריך להיות שמתחלל ג"כ ע"י המשיכה וזה אי אפשר שהמע"ש יתחלל ע"י המשיכה ורק דווקא ע"י כסף וע"כ דנקנה באותו דבר שמתחלל בו דדמי להקדש דנקנה באותו דבר שנתחלל ע"י [ובש"ס דילן במס' קידושין דף נ"ד גרסינן מני אלימא ר"מ והא אמר מע"ש ממון גבוה הוא ואינו נקנה במשיכה דהוא כמו הקדש והכא קאמרינן דאפילו אי הוי ממון הדיוט נמי אינו נקנה במשיכה אליבא דרשב"ג משום דהקנין והחילול חדא מילתא וע"כ גרסינן משיכתו של מע"ש הוא פדיונו ולא כמו דאיתא בתוספתא פדייתו היא משיכתו דה"פ כיון דפדייתו היא משיכתו ונמצא שהפדיון והקנין חדא מלתא הוא וא"כ אם נקנה במשיכה א"כ צריך להיות במשיכתו פדיונו וזה אי אפשר א"כ ע"כ דס"ל דלא נקנה מע"ש במשיכה]:

ועפ"ז יתבאר בע"ה הירושלמי בפ"ה כעין חומר דגרסינן שם אתיא דרשב"ג כמ"ד לעיתותי ערב דתני וכו' בשחרית בעה"ב עומד ואומר וכו' ברם כמ"ד בשחרית לא אתיא ויש אדם פודה במחובר לקרקע וכו' ולאו רשב"ג היא ועוד הא אית ליה משיכתו של מע"ש היא פדיונו א"ר יוסי והיינו וקם לו אילו מי שראה ככר מתגלגל בנהר ואמר ככר זו הקדש שמא כלום כו' עד דאת מקשי למ"ד בשחרית קשייתה למ"ד לעתותי ערב א"ל

למ"ד לעיתותי ערב ל"ל לאילין קשייתא ע"כ. והירושלמי הזה חמור מאד וע"פ דברינו יש לתרץ בע"ה שיטת הרמב"ם ז"ל ויתבאר הסוגיא הזאת בטוב טעם בע"ה. הרמב"ם ז"ל פסק כצנועין דכל הנלקט ופסק כר' יוחנן דגזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינן יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו והקשה הרמב"ן ז"ל עי' בכסף משנה ז"ל דהוא לנגד סוגיית הש"ס במס' ב"ק דף ס"ט דהק' הגמ' מצנועין אהא דר"י לפי דר"י גופי' ס"ל בהצנועין דכל הנלקט ושקיל וטרי בגמ' עד דמסקינן דר"י סתמא אחרינא אשכח דאין הגונב אחר הגנב כו' עיי"ש וא"כ האיך פסק הרמב"ם ז"ל כר' יוחנן וכההיא דצנועין דכל הנלקט ומה שתירץ הרמב"ן ז"ל דהרמב"ם ז"ל מחלק בין הקדש לחילול ע"ז תמה הכ"מ ז"ל דהוא לנגד הגמ' דהא בכל הסוגיא משוה אותם וזו קושיא עצומה מאד אבל לפי דברינו ניחא שפיר בע"ה דהנה לפי שמבואר בדברינו דרשב"ג אית ליה דמע"ש דמי להקדש דקרן וחילול דבר אחד הוא ולא משכח"ל חילול בלא קנין וקנין בלא חילול דבעינן במע"ש כמו בהקדש דכתיב וקם לו גבי פדיון הקדש [זולת במחלל מע"ש והקדש שלו] ונחלק עם הת"ק דהת"ק ס"ל דמה שפדה פדוי ומה"ד ביניהן דאם המוכר רוצה לחזור ולקבל מי שפרע הרשות בידו אבל מה שפדה פדוי ורשב"ג אית לי' דדמי להקדש דבעינן וקם לו אי קם לו אז חל החילול ואי אינו קם לו לא חל החילול וע"כ מדחל הפדיון חל נמי הקנין דחילול וקנין דבר אחד הוא ע"ז קאמר אתיא כמ"ד לעיתותי ערב ברם כמ"ד בשחרית לא אתיא ויש פדיון במחובר לקרקע כדאיתא בתוס' ז"ל במס' ב"ק דף ס"ט ע"א דאין פדיון נטע רבעי במחובר דילפינן קודש קודש ממעשר דאין מע"ש במחובר ע"ז קאמר ולאו רשב"ג היא פי' דלעולם אתיא כמ"ד בשחרית ואי קשיא מפדיון במחובר לאו רשב"ג דאית ליה לעיל במס' פיאה פ"ז ובמע"ש פ"ה דיש פדיון במחובר לקרקע ועוד הא אית ליה משיכתו של מע"ש היא פדיונו פי' וא"כ לפ"ז איך תימר אליבי' בעיתותי ערב כיון דרשב"ג ס"ל דקנין וחילול דבר אחד ותלי זב"ז במקום דליכא קנין ליכא חילול וא"כ בעיתותי ערב כיון דהוי דבר שאינו ברשותו האיך יתחלל הא כשם שאינו חל הקנין כמו כן אינו חל החילול וא"כ לרשב"ג ע"כ כמ"ד בשחרית ובשחרית שפיר חל החילול אבל בעיתותי ערב ל"ל דהאיך מתחלל הא בעינן וקם לו ואלא ע"כ בשחרית הוא וע"ז פריך ר"י והיינו וקם לו בתמי' פי' דאפילו בשחרית נמי לא שייך וקם לו דהא יצא מרשותו אפילו בשחרית דהוי כמו אילו ככר מתגלגל בנהר ואמר ככר זו הקדש לא כלום הוא כיון דמתגלגל בנהר וה"נ הוי כמו מתגלגל בנהר דהא המה חוטפים אותו ע"ז אר"י עד דאת מקשי למ"ד בשחרית קשיתה למ"ד לעיתותי ערב דהא לדידי פשיטא דקשה א"ל למ"ד לעיתותי ערב לית לאילין קשייתא פי' משום דהוא ס"ל דיכול

לחלל אפילו על דבר שאינו ברשותו ולא תלי כלל בוקם לו אבל למ"ד בשחרית משום דלעיתותי ערב אי אפשר משום וקם לו ע"ז קשה דאפילו בשחרית נמי קשה וכי זה וקם לו בתמי' וכיון דהרמב"ם ז"ל בהל' מע"ש פ"ח ה"ח וט' פסק כת"ק דרשב"ג דמה שפדה פדוי ומה"ד ביניהם ואם קבל המוכר מי שפרע שייך להמוכר ועכ"ז פדיונו חל ונתחלל א"כ ע"כ דיכולין לחלל מע"ש וחל החילול אפילו דהוא של אחרים [ואין לומר דהוי שליח של בעה"ב כמו בתוס' ז"ל במס' קידושין דף נ"ו ע"א עיי"ש דלדבריהם ז"ל כיון דשייך להמוכר הוי הלוקח שלוחו וכמוזכר לעיל בדברינו בפ"ב ה"ג ז"א דהא התם עושה עבור חבירו והוי שליח של חבירו והוי הוא במקום חבירו אבל הכא מעולם לא עלה על דעתו להיות שליח עבור חבירו ולא הוי ידו כיד חבירו] א"כ לא קשה כלל על הרמב"ם ז"ל דפסק כר"י גבי גזל ולא נתיאשו הבעלים דאינו יכול להקדיש דבר שאינו ברשותו משא"כ לחלל מע"ש שפיר דמי דיכול אפילו על מע"ש שאינו ברשותו והא דפריך הגמ' על ר"י ממתניתין דצנועין משום דמתני' רשב"ג היא כדאיתא שם בסוגיא ורשב"ג ס"ל דמשיכתו של מע"ש הוא פדיונו ובעינן וקם לו ע"כ אינו יכול לחלל כמו דאינו יכול לקנוחת ולהקדיש משא"כ לדידן דפסקינן כת"ק דחילול מילתא אחריתא הוא ולא תלי בקנין כלל ושפיר יכול אדם לחלל מה שביד חבירו וא"ש ונכון ודו"ק:

## פרק ה

### הלכה ד

**אר"ה הדא אמרה שהיה ר"ג צריך לזכות.** עי' בפנים בדברינו פי' הסוגיא בע"ה ועפ"ז יש לתרץ מה דהק' התפארת ישראל ז"ל וכן כמה אחרונים ז"ל על פרש"י ז"ל דמפרש דר"ג היה חושש שלא יאכלו ב"ב טבל וע"כ ראה לתקן איסור טבל והק' אחרונים ז"ל א"כ לשיטת רש"י ז"ל תלי בברירה ואנן דקי"ל דבדאורייתא אין ברירה הוא לנגד ר"ג וזקנים עיי"ש אבל עפ"ז ניחא שפיר דהנה בתוס' ז"ל הקשו כמה קושיות על שיטת רש"י ז"ל במס' קידושין דף כ"ו ע"ב בד"ה מעשה והרבה קושיות נתרצו מפי' הריטב"א ז"ל ומפי' מהרש"א ז"ל אבל ב' קושיות נשארו א' דלמה לו לר"ג לזכות להם המקום הא בקריאת השם דיו להפקיע איסור טבל ב' דמה מועיל הפרשה בלא קביעות מקום דהא תניא. בתוספתא מע"ש שבחפץ זה מחולל על איסר זה ולא קבע לו מקום כו' עד שיקבע לו מקום ומייתי התם עובדא דר' יהודה ור' יוסי שנתארחו כו' עיי"ש. והנה הא דהק' התוס' ז"ל הא דצריך קביעות מקום למה לא הקשו ג"כ בההיא דהלוקח יין מבין הכותים דאומר ב' לוגין שאני עתיד להפריש כו' דשם קשה ג"כ הא צריך קביעות מקום ולא הק' בתוס'

ז"ל שם כלום דהאיך מהני למ"ד דאית ליה ברירה הא צריך קביעות מקום ולא הקשו שם אלא גבי מע"ש דלפירש"י ז"ל דפי' מיחל ושותה מיד דמחלל המע"ש תומ"י ע"ז הקשו האיך מהני החילול הא לא היה קביעת מקום על המע"ש ומייתי ההיא עובדא דתוספתא דלא מהני החילול בלא קביעת מקום ולמה הקשו רק על החילול מעשר דלא מהני בלא קביעת מקום ולא הקשו האיך מהני להפקיע איסור טבל בלא קביעת מקום א"ו דפשוט הדבר כמבואר בריטב"א ז"ל במס' סוכה דף כ"ה דלהפקיע איסור טבל לא בעינן קביעת מקום למאן דאית ליה ברירה דהא קורא שם השתא ולכשיפריש יוברר הדבר מעיקרא איזה היה תרומה ונמצא שירי' נכרין אח"כ למפרע והוי קביעת מקום למפרע משא"כ בחילול מע"ש בעינן סיום מקום וקריאת שם גמור ולא חל החילול עכשיו טרם שנתברר למפרע דבעינן קריאת שם גמור וסיום מקום בעת החילול גופי' עיי"ש בריטב"א ז"ל במס' סוכה ותמצא מפורש כן וע"כ הא דהקשו בתוס' ז"ל הכא בעובדא דר"ג וזקנים מסיום מקום לענין להפקיע איסור טבל הוא ע"כ משום דשאני הלוקח יין מבין הכותים דהתם דמותר למאן דאית לי' ברירה ממילא הוי סיום מקום משא"כ הכא בעובדא דר"ג וזקנים דמותר אפילו למאן דל"ל ברירה ע"כ הקשו שפיר הא בעינן קביעת מקום. וע"פ הדברים הללו יתורץ שפיר נכון דלעולם מותר אפילו למאן דל"ל ברירה דהא מתורץ כל הג' קושיות חדא בחבירתה קושיא דאין ברירה וקושיא דלמה צריך לזכות המקום הא די בקריאת שם וקושיא דבעינן קביעת מקום דהא דבעינן זיכוי המקום משום דאינו יכול לסיים המקום דשמא יאכלו ב"ב מזה המקום וע"כ בשמזכה המקום והוי לאחר נתינה וע"י נתינה לא בעינן סיום מקום כמבואר בפנים בדברינו בע"ה והשתא לא קשה הא אין ברירה והאיך יאכלו ב"ב ז"א דהא למאן דל"ל ברירה לאו דהוי איסור טבל ז"א דהא כבר כתבו בתוס' ז"ל במס' עירובין דף ל"ו ובדף נ' ע"ב דלמאן דל"ל ברירה מ"מ חשיב שפיר תרומה ונתקדש בתערובת כל היכא דאיתניהו ורק למאן דל"ל ברירה אסור לאכול דשמא יאכל התרומה ומפריש החולין ע"ש בתוס' ז"ל דמפורש כן וכן שיטת רש"י ז"ל בסוף מס' מעילה עיי"ש. וא"כ אימתי שייך זאת הנ"מ גבי לוקח יין מבין הכותים דהתם דחל הקדושת תרומה ע"י קריאת שם א"כ אם יפריש החולין ויאכל התרומה נמצא דאכל תרומה למפרע והאיך יכול להיות שתרומה נפקע לחולין מי מוציא הקדושת תרומה מתרומה לחולין [בלא שאלה] משא"כ כאן דלא חל קדושת התרומה על ידי קריאת שם תרומה דהא מחוסר סיום מקום למאן דל"ל ברירה וכל עיקר קדושת התרומה הוא ע"י קניית המקום דהוי עי"ז נתינה וכדברינו בפנים דלא גרע מקנין דהדיוט דקי"ל במס' מנחות דף ק"ח שור בשורי בית בביתי מכור לך קנה אחת מהן ויד המוכר על העליונה

ליתן לו איזה שירצה ולמ"ד אין ברירה יכול להיות שמתחלה בהבית זה זכה הלוקח ואעפ"כ זכה הלוקח בהבית האחר שהבריר לו המוכר ויוצאת מרשות הלוקח הבית הראשון בלא שום קנין משום דכיון דיד המוכר על העליונה הרי רשות ביד המוכר לחזור מן הבית הזה שזכה בו הלוקח וליתן לו במקומו בית זה ולא תלי קנין דלוקח בבית זה בברירה וא"כ הכא דכל קדושת התרומה הוא ע"י הקנין שמזכה המקום ונמצא אחר כך כשיברר ר"ג מקום אחד לר"י דלא תלי כלל בברירה אלא אם אפילו מתחלה זכה ר"י במקום אחר מ"מ רשות ביד ר"ג להוציא המקום זה מרשות ר"י וליתן לו במקומו מקום אחר וכיון שחל החזרה למפרע על המקום הזה ממילא לא קנה עדיין המקום הזה כיון שביד המוכר לחזור בו לא חל עדיין הקנין עד שיברר לו ונמצא דלא הוי עדיין תרומה שבמקום זה דוקא משום קניית המקום עד שיברר לו המקום ורק דמקום אחד בודאי קנה דהמוכר דבר שאינו מסוים קנה מקום אחד ולא ידעינן איזהו ולא יכול לחזור בו שלא יתן לו כלל ונמצא דחד מקום קנוי לר"י וממילא הוי לאחר ניתינה חד מקום קנוי ונפקע איסור טבל ויכולין ב"ב לאכול ולא הוי חשש איסור אכילת תרומה ודו"ק: